

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	11/1193-0/2013
Érkezett:	2013 JÚL 26.
Példány:	1
Kezelőiroda:	1
Melléklet:	— db

Ügyszám:
Előadó:

AJB-2249/2013
dr. Láposy Attila

Alkotmánybíróság

1015 Budapest
Donáti u. 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 2. § (3) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva

indítványozom

hogy az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 24. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság vizsgálja meg és az Abtv. 41. § (1) bekezdésében biztosított jogkörében semmisítse meg a Ptk. 2:44. §-ának „*méltányolható közérdekből*” szövegrészét, mivel az álláspontom szerint sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében meghatározott jogállamiság elvét, valamint ellentétes az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésében (véleménynyilvánítás szabadsága és sajtószabadság) foglaltakkal.

Indokolás

Az Ajbt. 34. §-a az intézkedések között rendelkezik arról, hogy az alapvető jogok biztosa az Alkotmánybíróságról szóló törvényben meghatározottak szerint az Alkotmánybírósághoz fordulhat. Az Abtv. 24. § (2) bekezdése rögzíti, hogy az Alkotmánybíróság a jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját az alapvető jogok biztosának határozott kérelmet tartalmazó indítványa alapján akkor vizsgálja, ha az alapvető jogok biztosának álláspontja szerint a jogszabály alaptörvény-ellenessége fennáll. Az Abtv. 41. § (1) bekezdése szerint, ha az Alkotmánybíróság a 24-26. § szerinti eljárásában a hatályos jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét megállapítja, a jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést teljesen vagy részben megsemmisíti. Az indítvány előkészítése és előterjesztése során az Ajbt. és az Abtv. rendelkezései mellett figyelembe vettem az alapvető jogok biztosa vizsgálatának szakmai szabályairól és módszereiről szóló 2/2012. (I. 20.) AJB utasítást.

Több panaszos, köztük két országgyűlési képviselő, valamint egy civil szervezet is azzal a beadvánnyal fordult hivatalomhoz, hogy kezdeményezzem az új Ptk. meghatározott rendelkezéseinek utólagos normakontroll eljárásban történő felülvizsgálatát, megsemmisítését az Alkotmánybíróságnál.¹ Az egyik panaszos aggályosnak találta, hogy az új Ptk. szövege rendkívül szűkre szabja a közeleti szereplők bírálhatóságát, amikor a közügyek szabad vitele szempontjából kiemelt jelentőségű szólásszabadság gyakorlását indokolatlanul szűkre szabja, három konjunktív, de bizonytalan tartalmú feltételt megállapít. Mindez nem áll összhangban az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB határozatban megfogalmazott alaptétellel, a bírálhatóság felől a személyiségvédelem felé tolja el a normatív mércét.

A panaszbeadványok tartalmát és érveit, a Ptk. kodifikációs folyamatával kapcsolatos tanulmányokat, illetve a magyar, valamint az európai alapjogi gyakorlatot áttekintve arra a

¹ Azt, hogy a további kérdésekkel összefüggésben szükséges-e indítvány benyújtása külön vizsgáltam meg, lásd AJB-2580/2013. számú és AJB-1812/2013. számú ügyeket, az azokban megfogalmazott indítványokat.

következtetésre jutottam, hogy az új Ptk. a *közéleti szereplők bírálhatóságára vonatkozó szabályaival kapcsolatban súlyos alkotmányossági aggályok igazolhatóak.*

Az indítvány indoklásával összefüggésben ismételten hivatkozom arra, hogy az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseinek szövege Alaptörvény negyedik módosításának hatályba lépését követően továbbra is nagyrészt megegyezik az Alkotmányban foglaltakkal, az alkotmányos követelmények és alapjogok tekintetében jellemzően nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amely ellentétesek volnának a korábbi alkotmányunk szövegével. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy *„az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”.* Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény negyedik módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi élel azt mondta ki azt, hogy *„az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának lételapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.”*

A fenti elvi jelentőségű tétellel összhangban vizsgálati megállapításaim, illetve alkotmánybírósági indítványaim érvrendszerének megfogalmazása, az egyes alapjogok, alkotmányos elvek értelmezése során – ellenkező tartalmú alkotmánybírósági iránymutatás megszületéséig, az alkotmányszöveg változását, a tartalmi, illetve kontextuális egyezőséget is figyelembe véve – az alapvető jogok biztosaként továbbra is irányadónak tekintem az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően meghozott határozatai indoklásában kifejtett érveket, jogelveket és összefüggéseket.

2. Az új polgári jogi kódex egyik újítása, hogy a személyiségi jogok védelmével összefüggésben külön is rendelkezik a közhatalmat gyakorló személyek, közszerelők, a Ptk. terminológiája szerint *„közéleti szereplők”* bírálhatósága és személyiségi jogainak védelme mércéjéről. Az új szabályozást a Ptk. 2:44. §-a tartalmazza, amely szerint *a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét méltányolható közérdekből, szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja.* A polgári jogi kódex mércéje szerint összesen három, konjunktív feltétel teljesülése esetén lehetséges a közügyek vitatását biztosító alapjogok, így különösen a sajtó- és véleményszabadság érvényesülése érdekében az erőteljesebb bírálat (korlátozás): (1) ha az nem sérti az érintett emberi méltóságát, (2) ha szükséges és arányos mértékben történik, (3) emellett igazolni kell hozzá *„méltányolható” közérdek* fennállását is. Kétségtelen, hogy a Ptk. új, részben az alkotmánybírósági és bírósági gyakorlaton alapuló mércéjének tartalmát a bírói gyakorlat fogja értelmezni és kitölteni, adott esetben pedig – például alkotmányjogi panasz útján – az Alkotmánybíróság is állást foglalhat a mérce alkotmányosságának vonatkozásában.

Ezzel együtt álláspontom szerint a feltételrendszer egyik eleme, a *„méltányolható közérdek”* megkövetelése olyan alkotmányos, alapjogi aggályokat vet fel, amely indokoltta tette a *preventív módon, a törvény hatályba lépése és a bírói gyakorlat kialakulása előtt az Alkotmánybíróság vizsgálatának kezdeményezését.* A *„méltányolható közérdek”* fennállása, mint a közéleti szereplők más személyeknél tágabb bírálatának feltétele – az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére figyelemmel – ugyanis aránytalanul korlátozza a véleménynyilvánítás szabadságát és a sajtószabadságot, továbbá nem biztosítja kellő módon a közügyek vitatását

és a közhatalom működésének bírálatát, mint a demokrácia alapvető követelményeit az alkotmánybíróság közel két évtizedes, az európai sztenderdek követő gyakorlata alapján.

Az Alaptörvény IX. cikk (1)-(2) bekezdése alapján mindenkinek joga van a *véleménynyilvánítás szabadságához*, Magyarország elismeri és védi a *sajtó szabadságát* és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. A negyedik alaptörvény-módosítással beépült IX. cikk (4) bekezdése értelmében pedig a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére. Az Alaptörvény véleményszabadsággal és sajtószabadsággal kapcsolatos rendelkezéseinek változása álláspontom szerint nem jelenti azt, hogy jelen esetben a közéleti szereplők bírálhatóságával, illetve személyiségi jogainak védelmével kapcsolatos, az Emberi Jogok Európai Bíróságának az Egyezmény 10. cikkével összefüggő gyakorlatára is épülő – alkotmánybíróági esetjogot figyelmen kívül kellene hagyni, éppen ellenkezőleg: *e megállapítások továbbra is relevánsak*. Az alkotmánybíróági gyakorlatban ugyanis alapvető, világos követelmény, hogy a sajtó- illetve véleményszabadság kiemelt védelmet élvez, de nem korlátlan, nem járhat mások – jelen esetben a közéleti szereplők – emberi méltósághoz való jogának aránytalan sérelmével. Mindezt megerősítik az Alkotmánybíróság 2013. június 17-én meghozott, 16/2013. (VI. 20.) AB határozatában kifejtettek, amely szerint az említett alkotmányi tilalom a véleménynyilvánítás szabadságát érintő normák alkotmányos vizsgálatakor elvi kiindulópontnak tekintendő. Az Alkotmánybíróság e határozata szerint a negyedik alaptörvény-módosítást követően is irányadónak tekinti azon korábbi értelmezését, miszerint a vélemény szabadsága a kommunikációs jogok anyajoga, amely egyrészt az egyén önkifejezését, másrészt *az egyénnek a társadalmi és politikai folyamatokban való tevékeny és megalapozott részvételét biztosítja*.

Az Alkotmánybíróság a közhatalmat gyakorló személyek, illetve közszereplő politikusok személyiségi jogának büntetőjogi védelme kapcsán az 1994-es alaphatározatában, a 36/1994. (VI. 24.) AB határozatban elvi éllel állapította meg, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog által védett, alkotmányosan nem büntethető véleménynyilvánítás köre a közhatalmat gyakorló személyekkel, valamint a közszereplő politikusokkal kapcsolatos véleménynyilvánítást tekintve tágabb, mint más személyeknél. Az Alkotmánybíróság alkotmányos alapkövetelményként rögzítette, hogy hatóság vagy hivatalos személy, valamint a közszereplő politikus becsületének csorbítására alkalmas – e minőségére tekintettel tett –, értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás alkotmányosan nem büntethető. A becsület csorbítására alkalmas tényállítás csak akkor büntethető, ha a becsület csorbítására alkalmas tény állító személy tudta, hogy a közlése lényegét tekintve valótlan vagy azért nem tudott annak valótlanágáról, mert a hivatása vagy foglalkozása alapján reá irányadó szabályok szerint – az adott állítás tárgyára, a közlés eszközére és címzettjeire tekintettel – elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta.

Az indokolásban az Alkotmánybíróság arra hívta fel a figyelmet, hogy az egyéni véleménynyilvánítási szabadság szubjektív joga mellett az alkotmányból a demokratikus közvélemény kialakulása feltételeinek és működése fenntartásának biztosítására irányuló állami kötelezettség is következik. Kiemelte, hogy a véleményszabadság objektív, intézményes oldala az intézményrendszernek arra az oldalára is vonatkozik, amely a véleménynyilvánítási szabadságot általánosságban a többi védett érték közé illeszti. A véleményszabadság határait úgy kell meghatározni, hogy azok a véleményt nyilvánító személy alanyi joga mellett a közvélemény kialakulásának, szabad alakításának a demokrácia szempontjából nélkülözhetetlen érdekét is figyelembe vegye. A véleményszabadság nem csupán alapvető alanyi jog, hanem e jog objektív, intézményes oldalának elismerése, egyben a közvélemény, mint alapvető politikai intézmény garantálását is jelenti.

Az alaphatározatban az Alkotmánybíróság azért állapította meg a hivatalos személy megsértésével kapcsolatos Btk. rendelkezés alkotmányellenességét, mert a közhatalom gyakorló sérelmére elkövetett rágalmozást és becsületsértést a más személyek sérelmére elkövetett cselekményekkel azonosan széles körben bünteti, a közügyekben büntetni rendeli

az értékítéletet kifejező véleménynyilvánítást, ami az alkotmányos alapjog szükségtelen és aránytalan korlátozása. Aggályos volt ez a megoldás továbbá azért is, mert a tényközlés tekintetében nem különböztet valót és valótlan, ezen belül pedig a tudatosan hamis, illetve a hivatásból, foglalkozásból adódó szabályok megsértése miatt gondatlanságból valótlan tényállítások között, holott a véleménynyilvánítási szabadság büntetőjogi eszközökkel csak utóbbiak esetében korlátozható alkotmányosan.

Az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozta, hogy a véleményszabadság és a sajtószabadság különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében ugyanis csak a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek. Az Alkotmánybíróság szerint a demokratikus társadalom létezésének és fejlődésének nélkülözhetetlen eleme a közügyek vitatása, amely feltételezi a különböző politikai nézetek, vélemények kinyilvánítását, a közhatalom működésének bírálatát. A demokratikus hagyományokkal rendelkező társadalmak tapasztalatai szerint is e vitákban esetenként kellemetlen, éles, esetleg igazságtalan támadásokat intéznek a kormányzat és a közhivatalnokok ellen és nyilvánosságra kerülnek olyan tények is, amelyek a közéleti szereplők becsületének csorbitására alkalmasak. A hatóságok és a hivatalos személyek becsületének védelmében a felelősségi rendszerben legszigorúbb büntetőjogi eszközök alkotmányosan csak azon esetekben alkalmazhatók, amelyekre a véleménynyilvánítás szabadsága már nem terjed ki.

Az Alkotmánybíróság szerint fokozott alkotmányos védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak. A demokratikus jogállam állami és önkormányzati intézményeinek szabad bírálata, működésük, tevékenységük kritikája – még ha az becsületsértő értékítéletek formájában történik is – a társadalom tagjainak, az állampolgároknak olyan alapvető alanyi joga, amely a demokrácia lényegi eleme. A társadalom békéjének, demokratikus fejlődésének védelme nem igényli a büntetőjogi beavatkozást a hatóságok, hivatalos személyek tevékenységének, működésének olyan kritikájával, negatív megítélésével szemben sem, amely becsületsértő, gyalázkodó kijelentések, magatartások formájában nyilvánul meg. A töretlen alkotmánybíróági mérce szerint a véleménynyilvánítás szabadsága ugyanakkor nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó személy kifejezetten tudatában van a közlés valótlanosságának (tudatosan hamis közlés) vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából adódó gondosságot elmulasztotta. A véleménynyilvánítás szabadsága csak *a bírálat, jellemzés, nézet és kritika szabadságát foglalja magában*, de az alkotmányos védelem nem vonatkozhat a tények meghamisítására.

Az alaphatározatban kifejtett álláspontját az Alkotmánybíróság később is fenntartotta. A 60/1994 (XII. 24.) AB határozatában felhívta a figyelmet arra, hogy a közhatalmat gyakorlók, állami tisztségviselők és más, a politikai közéletben résztvevő személyek, közszereplő politikusok alkotmányosan védendő magánszférája másokénál szűkebb, személyiségi jogai erre nézve erőteljesebb korlátozást is elbírnak. Az 57/2001. (XII. 5.) AB határozatában a polgári törvénykönyvben rögzíteni kívánt ún. válaszadás jogával összefüggésben az AB kiemelte, hogy a véleményszabadság és sajtószabadság nem büntetőjogi jellegű korlátozása alkotmányosságának a megítélésénél a kiindulási pontot ugyancsak a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának a demokratikus rendszer fenntartásában, a közösség tájékoztatásában és a közvélemény kialakulásában játszott különösen fontos szerepe jelenti. Ez a szerep előtérben áll és ezért e szabadságjogok korlátozása szűk körben lehetséges olyankor, ha politikai vitáról, az állam bírálatáról van szó. Az országgyűlési képviselők mentelmi joga kapcsán a 34/2004. (IX. 28.) AB határozatában az AB megerősítette, hogy a közügyekre vonatkozó véleménynyilvánítási és sajtószabadság

alkotmányos értéktartalma kiemelkedően magas, lényegi alkotmányi elem a közügyek szabad megvitatása és a közszereplők bírálhatósága. A 96/2008. (VII. 3.) AB határozatában a közösségek méltóságának polgári jogi védelme kapcsán pedig arra jutott az AB, hogy a polgári jogi szankció a jogrend felelősségi rendjében ugyan nem „ultima ratio”, de a peres eljárásban elfoglalt kényszerű alperesi pozíció, a jogsértés megállapíthatósága, valamint a lehetséges jogkövetkezmények, a többszörös nyilvános elégtételadási kötelezettség, illetve a bírói mérlegeléstől függő (kártérítési, nem vagyoni) anyagi jellegű szankció miatt a korlátozás szükségessége, arányossága vizsgálható.

A véleménysszabadság, valamint a sajtószabadság tartalmának és korlátainak a közéleti szereplők bírálhatóságával kapcsolatos értelmezésekor emellett nem hagyható figyelmen kívül az *Emberi Jogok Európai Bíróságának az Egyezmény 10. cikkéhez kapcsolódó gyakorlata*, amelyre az Alkotmánybíróság is számos határozatában felhívta a figyelmet.

Az alkotmánybírói gyakorlat felhívja arra a figyelmet, hogy a Bíróságnak azon felfogásában, amely a magyar joggyakorlatot alakítja és kötelezi, a véleménynyilvánítás szabadsága a demokratikus társadalom alappilléreinek, haladásának és az egyén kibontakozásának egyik feltétele. Az Alkotmánybíróság a 4/2013. (II. 21.) AB határozatában ismételten azt emelte ki, hogy a Bíróság gyakorlatában a véleménynyilvánítás szabadsága a demokratikus társadalom alappilléreinek, haladásának és az egyén kibontakozásának egyik feltétele. Ez a szabadság pedig az olyan véleményeket is megilleti, amelyek sértőek, meghökkentőek vagy aggodalmat keltenek. Ezt követeli meg a pluralizmus, a tolerancia és a felvilágosultság, amely nélkül a demokratikus társadalom elképzelhetetlen.² A Bíróság határozatainak ismétlődő alaptétele, hogy nincs demokratikus társadalom pluralizmus, tolerancia és nyíltság nélkül; a véleménynyilvánítás szabadsága a demokratikus társadalom egyik alapköve, fejlődésének egyik feltétele. E szabadság az olyan gondolatokat, információkat, elveket és nézeteket is megilleti, amelyek sértőek, meghökkentőek vagy aggodalmat keltenek. A Bíróság gyakorlatában alapvető szempont az is, hogy a véleménynyilvánítási szabadságnak a 10. cikk 2. pontjában meghatározott, lehetséges korlátozásait szűken kell értelmezni. A felsorolt érdekek védelmét a köznek a politikai kérdések szabad megvitatásához fűződő érdekével együtt kell mérlegre tenni és a kettő összevetésével dönteni, vajon az adott korlátozás sérti-e az Egyezményt vagy sem. A Bíróság állandó gyakorlata szerint a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozása akkor is aránytalan, ha ezzel indokolatlanul gátat szabnak a kormányzat bírálatának. A Bíróság gyakorlatát elemző 1994-es alkotmánybírói alaphatározata rámutat, hogy a Bíróság álláspontja szerint a kritika megengedhetőségének határai tágabbak a kormányzat, a közhivatalnokok esetében, mint a politikusok tekintetében, és valamennyi közszereplő esetében tágabbak, mint a magánszemélyek tekintetében. A demokráciában a kormányzat cselekedetét vagy mulasztását nem csupán a törvényhozó és a bírói hatalom részéről kell alaposan vizsgálni, hanem a sajtó és a közvélemény részéről is. A közszereplést vállaló személyeknek vállalni kell azt is, hogy mind a sajtó, mind pedig a szélesebb közvélemény figyelemmel kíséri minden szavukat és cselekedetüket, így nagyobb türelmet kell tanúsítaniuk a kritikai megnyilvánulásokkal szemben.³

A bemutatott alkotmánybírói gyakorlat és tételek alapján álláspontom szerint a közszereplők bírálata során a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadsága kiemelt védelme mellett is alkotmányos határt jelent az emberi méltóság sérelme (Alaptörvény II. cikk, illetve IX. cikk (4) bekezdés), valamint a szükséges és arányos mérték (Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés), ezek a feltételek ugyanis magából az Alaptörvényből és az alkotmánybírói

² Lásd H. R. Handyside v. the United Kingdom, judgement of 7 December 1976, Series A no. 103; Jersild v. Denmark, judgement of 23 September 1994, Series A no. 298; Zana v. Turkey, judgement of 25 November 1997, Reports 1997-VII; 151.

³ Lásd az alkotmánybírói gyakorlatban is gyakran hivatkozott Lingens v. Austria, Castells v. Spain, Oberschlick v. Austria, Thorgeirson v. Iceland ügyeket.

gyakorlatból következnek, azt konkretizálják. Ezen túlmenően ugyanakkor indokolatlan és aránytalan megkövetelni, különösen „méltányolható” jelzővel ellátva a közérdek fennállását.

Megjegyzem, hogy a jogbiztonság és a normavilágosság szempontjából már maga a jelző is nehezen értelmezhető, nem feltételezhető ugyanis, hogy jogi értelemben létezhet „nem méltányolható” közérdek. Álláspontom szerint a közéleti szereplők erőteljesebb bírálata, különösen ideértve a közhatalmat gyakorló személyek tevékenységének bírálatát – amíg az Alkotmánybíróság által megállapított alkotmányos határon belül marad – minden esetben közérdek, másként a közvélemény szabad alakításának a demokrácia szempontjából nélkülözhetetlen és méltányolandó érdek. E feltétel a beemelésével járó bizonytalan jogi helyzet és aránytalan korlátozás, az így is ellentmondásos bírói gyakorlat (pl. 12. sz. PK)⁴ mellett álláspontom szerint visszalépéssel járhat, holott éppen az előrelépés, a bírói és az alkotmánybírói gyakorlat összhangba hozatala lenne az indokolt és kívánatos e téren.

A „méltányolható közérdek” fogalmának lehetséges értelmezésével összefüggésben megjegyzem azt is, hogy az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 46. § (3) bekezdése alapján megvan a lehetősége arra, hogy a szabályozás részleges megsemmisítése helyett hatáskörei – így jelen esetben az utólagos normakontroll hatáskör – gyakorlása során folytatott eljárásában határozattal megállapítsa azokat az Alaptörvény szabályozásából eredő, és az Alaptörvény rendelkezéseit érvényre juttató alkotmányos követelményeket, amelyeknek a vizsgált jogszabály – jelen esetben a Ptk. 2:44. §-a – bírósági alkalmazásának meg kell felelnie.

Összegezve a fentieket, a Ptk. 2:44. §-ának „méltányolható közérdekből” szövegrésze álláspontom szerint sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében meghatározott jogállamiságból eredő normavilágosság követelményét, valamint ellentétes az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésében (véleménynyilvánítás szabadsága és sajtószabadság) foglaltakkal, mivel aránytalan jogkorlátozást tesz lehetővé. A fent kifejtettek alapján tehát kérem az Alkotmánybíróságtól a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:44. §-ának „méltányolható közérdekből” szövegrészét vizsgálja felül és semmisítse meg, mivel az álláspontom szerint sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében meghatározott jogállamiság elvét, valamint ellentétes az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésében (véleménynyilvánítás szabadsága és sajtószabadság) foglaltakkal.

Budapest, 2013. július 25.

Üdvözlettel:

Prof. Dr. Szabó Máté

⁴ Lásd erről Tattay Levente: A közszereplők személyiségi jogai, Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2007.